

בבית משפט המחוזי בירושלים
בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 56304-12-21
בפני כב' השופטת בר-אשר

כייאן - אדגון פמיניסטי (ע"ר)
ע"י ב"כ עו"ד עביר בכר ואח'
מרח' בן עמי 65, ת"ד 2563, עכו
טל': 0722449452, פקס: 049815327

העותרת

- נ ג ד -

1. משטרת ישראל

2. משרד המשפטים

ע"י פרקליטות מחוז ירושלים - אזרחי
מת"ל 7, ירושלים 9149301 ת"ד 49333
טל': 073-3920000, פקס: 02-6468053

המשיבים

תגובה מקדמית מטעם המשיבים

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד (כב' השופטת בר-אשר) מיום 27.12.20 מתכבדים המשיבים להגיש תגובה מקדמית מטעמם, כדלקמן.

פתח דבר

1. עניינה של העתירה דנן בבקשת העותרת כי בית המשפט הנכבד יורה למשיבים למסור מידע הנוגע למקרי רצח של נשים ערביות בין השנים 2015-2020.
2. כך, העותרת מבקשת מבית המשפט הנכבד להורות כי המשיבה 1 (להלן: "משטרת ישראל" או "המשטרה") תשיב על רשימה של שאלות הנוגעות באופן כללי למקרי רצח של נשים ערביות בין השנים 2015-2020, כדלקמן:

א. מהו מספרן של הנשים הערביות שנרצחו בשנים 2015-2020;

ב. בכמה מן המקרים התקבלה תלונה מצד המנוחה או מי מטעמה בעניין אלימות שהופעלה כלפיה קודם לרצח;

ג. בכמה מן המקרים הוצא צו איסור פרסום על פרשת הרצח, ובכמה מהפעמים צו זה בוטל;

ד. בכמה מן המקרים עדיין קיים צו איסור פרסום;

ה. בכמה מן המקרים נתקרו ונעצרו חשודים שהיו בני משפחה של המנוחה;

ו. בכמה מהמקרים נחקרו ונעצרו יזידים או מכרים שאינם בני משפחה?

3. לצד זאת, מבקשת העותרת מבית המשפט הנכבד להורות למשיב 2 (להלן: "משרד המשפטים") להשיב על שאלות פרטניות באשר להליכים משפטיים הנוגעים ל- 58 שמות ספציפיים של נשים ערביות, שעל-פי הנטען, נרצחו, כדלקמן:

- א. האם הוגש כתב אישום בגין מותה של המנוחה? ;
- ב. במידה והוגש כתב אישום מהם האישומים שיוחסו לנאשם/נאשמים בכתב האישום המקורי? ;
- ג. מהו מספר החליף המשפטי ובאיזה בית משפט מנוהל או נוהל בתיק? ;
- ד. האם הסתיים ניהול התיק? במה הורשע הנאשם? ;
- ה. האם הושג הסדר טיעון בתיק? ;
- ו. מהו העונש שהושת על הנאשם? .

4. בתמצית, עמדת המשיבים היא כי דין העתירה להידחות בהיעדר עילה להתערבותו של בית המשפט הנכבד בהחלטות המשיבים, כפי שנמסרו לעותרת במענה לפניויה למשיבים, טרם הוגשה עתירה זו.
5. המשיבים בחנו את בקשת העותרת, ולצורך מתן מענה בחנו – בנוגע לכל אחד מן הנתונים המבוקשים – האם מדובר במידע המצוי במערכותיהם וניתן לאיתור, וככל שכן – האם ניתן למוסרו בהתאם לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן: "חוק חופש המידע" או "החוק"). יודגש כי בכל מקום בו התשובה לשאלות אלו הייתה בחיוב, נמסר המידע המבוקש לעותרת. ואולם, איתור וכריית חלק מן המידע, כפי שנמסר לעותרת בתשובות המשיבים לפניויה, כרוך בהקצאת משאבים בלתי סבירה או שלא ניתן למוסרו בהתאם לחוק חופש המידע. על כן, סירוב המשיבים למסירת חלק מהנתונים המבוקשים בוצע בהתאם לסייגים המצוינים בחוק חופש המידע, ואין עילה להתערבות בית המשפט הנכבד בהחלטותיהם.
6. אין בעמדת המשיבים כדי להפחית כהוא זה מהחשיבות העצומה שהם רואים במאבק באלימות נגד נשים באוכלוסייה בכלל, ובחברה הערבית בפרט. המשיבים משקיעים משאבים רבים לקידום המאבק בתופעה על-ידי כלל גורמי האכיפה, לרבות פיקוח ובקרה הדוקים, שיתוף פעולה עם גורמי טיפול ובחינת שימוש בכלים חדשים למיגור עבירות אלו.
7. על כן, וכפי שיפורט להלן, בית המשפט הנכבד מתבקש לדחות את העתירה בהיעדר עילה להתערבות בהחלטות המשיבים.

העובדות הצריכות לעניין

8. למען נוחות הצגת הדברים, להלן נתייחס לכל בקשת מידע בנפרד.

פניות למשטרת ישראל

9. ביום 21.6.20 הגיעה לראשונה ליחידה הרלוונטית במשטרת ישראל בקשה מכוח חוק חופש המידע מטעם העותרת. בפנייה ביקשה העותרת לקבל נתונים על אודות מקרים ספציפיים של נשים ערביות, שעל-פי הנתען, נרצחו, וכן נתונים ופרטים כלליים על אודות רצח נשים בעשור האחרון (העתק מהפנייה הראשונה של העותרת למשטרת ישראל צורף כנספת ע/2 לעתירה). ביום 6.8.20 השיב נציג הממונה על חופש המידע במשטרה כי ביחס לחלק הראשון של הבקשה – לא ניתן למסור את המידע המבוקש משום שמדובר במידע שנאסף לצורכי חקירה וכי משום שיש במידע משום פגיעה בפרטיות (העתק מהמענה מיום 6.8.20 צורף כנספת ע/3 לעתירה). בכל הנוגע לחלק השני של הבקשה, נמסר לעותרת כלל המידע המצוי בידי המשטרה וביחס למידע שלא מצוי בידי המשטרה, הובהר כי הוא מצוי בפרקליטות המדינה במשרד המשפטים.

10. ביום 24.9.20 התקבלה ביחידה הרלוונטית במשטרה פנייה נוספת מטעם העותרת. בפנייה, בין היתר, התבקשה הבהרה ביחס למינוח "לא יהודיות" בו נעשה שימוש במענה הראשון, וכן התבקשו נתונים כלליים נוספים שלא נכללו בבקשה הראשונה (העתק מהפנייה מיום 31.8.20 צורף כנספח ע/4 לעתירה).

11. ביום 5.11.20 ניתן מענה נוסף מטעם המשטרה (העתק מהמענה מיום 5.11.20 צורף כנספח ע/5 לעתירה); הוא המענה מושא העתירה דנן. במענה צוין כי המשטרה לא מוסרת נתונים בפילוח מגזרי – להבדיל מפילות "יהודי" ו- "לא יהודי". באשר לשאר המידע שהתבקש: בכל הנוגע למספר המקרים בהם התקבלה תלונה מצד המנוחה או מי מטעמה בעניין אלימות עובר לרצח, מספר המקרים אשר בהם מקרי הרצח בוצעו בכלי חד, מספר המקרים אשר בוצעו בנשק וכן מספר המקרים בהם מצאה המנוחה את מותה כתוצאה מחניקה או הפעלת אלימות פיזית קשה – המידע נמסר במסגרת המענה. באשר ליתר המידע שהתבקש, הובהר כי לא ניתן למסור את המידע מטעמים שונים כמפורט במענה.

פנייה למשרד המשפטים

12. ביום 1.9.20 התקבלה אצל הממונה על חופש המידע במשרד המשפטים בקשה מאת העותרת לפי חוק חופש המידע (העתק מהפנייה שהתקבלה ביום 1.9.20 צורף כנספח ע/6 לעתירה). במסגרת הבקשה ביקשה העותרת מידע ספציפי בעניין 58 שמות של נשים, שעל-פי הנטען, הן קורבנות רצח מהמגזר הערבי בין השנים 2015-2020. בטבלת השמות שצורפה לבקשה פורטו "שם המנוחה"; "גיל"; "מגורים/מחוז"; "מועד הפרסום"; ו"אחר". **יובהר כבר עתה כי במסגרת הפנייה לא הובהר מניין נלקחו הנתונים או האם הפנייה נעשתה על דעת קרוביהן של המצוינות בטבלה. במסגרת המידע הספציפי שהתבקש ביקשה העותרת תשובות ביחס למספר שאלות הנוגעות להליכים משפטיים שעסקו, לכאורה, במותן של הנשים שצוינו בטבלה.**

13. ביום 4.11.20 ניתן מענה לפנייה מטעם הממונה על חוק חופש המידע במשרד המשפטים (העתק מהמענה מיום 4.11.20 צורף כנספח ע/7 לעתירה). במסגרת המענה הובהר כי בהתאם לסעיף 18(1) לחוק חופש המידע אין מקום להיעתר לבקשה משום **שהיא מצריכה השקעת משאבים בלתי סבירה. כך, צוין כי המערכת הממוחשבת של הפרקליטות לא מאפשרת חיפוש ממוחשב אשר מציג את המידע כפי שהתבקש; ולפיכך, על-מנת לאתר את ההליכים הרלוונטיים לאותן שמות שצוינו בבקשה, יש צורך לעיין באופן פרטני בכלל התיקים אשר עסקו בעבירות המתה במהלך 5 השנים האחרונות.**

14. בהמשך לכך, צוין כי בחמש השנים האחרונות נפתחו 514 תיקים בגין עבירת רצח, וכי מספר זה לא ממצה משום שנפתחו תיקים והוגשו כתבי אישום גם בגין עבירות המתה אחרות. כך, הובהר, כי ביצוע בדיקה פרטנית במאות התיקים ויצירת טבלה המרכזת את כלל המידע המבוקש תדרוש בהכרח השקעת משאבים בלתי סבירה וכן עיבוד מידע עבור המבקש בהתאם לסעיף 7(ה) לחוק חופש המידע; וזאת, שכן משך הזמן המוערך לכריית המידע המבוקש הוא כחצי שעת עבודה עבור כל תיק.

15. ביום 24.12.20 הוגשה העתירה דנן. כפי שפורט בתחילת תגובה זו, במסגרת העתירה מתבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיבים למסור את המידע המבוקש כדלקמן.

16. ביחס למשטרת ישראל:

יא. מהו מספרן של הנשים הערביות שנרצחו בשנים 2015-2020;

- ב. בכמה מן המקרים התקבלה תלונה מצד המנוחה או מי מטעמה בעניין אלימות שהופעלה כלפיה קודם לרצח? ;
- ג. בכמה מן המקרים הוצא צו איסור פרסום על פרשת הרצח, ובכמה מהפעמים צו זה בוטל? ;
- ד. בכמה מן המקרים עדיין קיים צו איסור פרסום? ;
- ה. בכמה מן המקרים נתקרו ונעצרו חשודים שהיו בני משפחה של המנוחה? ;
- ו. בכמה מהמקרים נתקרו ונעצרו ידידים או מכרים שאינם בני משפחה? ;

17. ביחס למשרד המשפטים, לענות על השאלות הנוגעות ל- 58 שמות הנשים שצוינו בטבלה שסומנה 1/ע לעתירה:

- א. האם הוגש כתב אישום בגין מותה של המנוחה? ;
- ב. במידה והוגש כתב אישום מהם האישומים שיוחסו לנאשם/נאשמים בכתב האישום המקורי? ;
- ג. מהו מספר ההליך המשפטי ובאיזה בית משפט מנוהל או נוהל בתיק? ;
- ד. האם הסתיים ניהול התיק? במה הורשע הנאשם? ;
- ה. האם הושג הסדר טיעון בתיק? ;
- ו. מהו העונש שהושת על הנאשם? ;

18. ביום 27.12.20 הורה בית המשפט הנכבד (כבי' השופטת בר-אשר) למשיבים להגיש את תגובתם לעתירה; ומכאן תגובה זו.

עמדת המשיבים

19. בפתח הדברים, יובהר כי המלחמה באלימות כלפי נשים בכלל, וכלפי נשים במגזר הערבי בפרט, היא בגדר יעד ממשלתי ראשון במעלה. המשיבים רואים חשיבות יתרה במיגור האלימות המגדרית וביצירת בטחון בחיים ובנפש לנשים בביתן, ולראייה הצעדים הרבים אשר ננקטים בהקשר הזה על-ידי המדינה.
20. אכן, כפי שהובהר לעותרת, הטיפול בעבירות אלימות במשפחה מקבל קשב וריכוז משאבים משמעותיים אצל כלל גורמי האכיפה, לרבות פיקוח ובקרה הדוקים, שיתוף פעולה עם גורמי טיפול ובחינת שימוש בכלים חדשים למיגור עבירות אלו.
21. הטיפול בתופעה האמורה נעשה הן במישור המניעה, הן במישור האכיפה, הן במישור הפקת הלקחים. כך, נעשות פעולות יזומות רבות מצד גורמים במדינה על-מנת לאתר ולמנוע מקרי אלימות או רצח במשפחה כלפי נשים ככלל, וכלפי נשים במגזר הערבי בפרט. לצד זאת, מושקע מאמץ חקירתי, מודיעיני ואכיפתי רב בתיקי רצח על רקע מגדרי, על-מנת להביא לדין את אותם עבריינים. נוסף על כך, כל מקרה רצח כאמור מתוחקר לעומק ולאחר מכן נדון בוועדה הבין-משרדית שהוקמה לצורך בחינת מקרי רצח נשים; וזאת לשם הפקת לקחים בדבר הטיפול שקדם למקרה הרצח.
22. אחר דברים חשובים אלה, נפנה לעתירה דנן.

23. סעיף 1 לחוק חופש המידע קובע כי לכל אזרח ישראלי או תושב הזכות לקבל מידע מרשות ציבורית בהתאם להוראות החוק. סעיף 12 לחוק מרחיב את תחולתו גם ביחס למבקש מידע שאינו אזרח או תושב ישראל, ביחס למידע בדבר זכויותיו בישראל.
24. עם זאת, כיתר הזכויות, הזכות לקבלת מידע היא זכות יחסית ולא מוחלטת (עע"מ 1825/02 מדינת ישראל נ' איגוד בתי האבות, פ"ד נט(3) 726 (2005)). בחוק קיימת רשימה של סייגים המצמצמת את גבולותיה של הזכות האמורה, בין היתר, נוכח ההגדרה הרחבה שניתנה למונח "מידע" בסעיף 2 לחוק.
25. לצד זאת, על החלטת רשות מנהלית בהקשר זה – כמו על יתר החלטות – לעמוד בכללי המשפט המנהלי, ובכלל זה סבירות ומידתיות (עע"מ 9135/03 המועצה להשכלה גבוהה נ' הוצאת עיתון הארץ, פ"ד ס(4) 217 (2006)).
26. סעיף 7(ה) לחוק, מבחיר כי המידע יועמד לרשות המבקש כפי שהוא מצוי בידי הרשות הציבורית ואין היא חייבת לעבד את המידע לצרכיו של המבקש.
27. סעיף 8 לחוק עוסק במצבים בהם רשאית הרשות לדחות בקשה לקבלת מידע מטעמים מינהליים-טכניים. כך, קובע סעיף 8(1) לחוק, כי רשות רשאית לדחות בקשה לקבלת מידע שהטיפול בה מצריך הקצאת משאבים בלתי סבירה. סעיף 8(2) לחוק קובע כי רשות רשאית לדחות בקשה אם המידע המבוקש נוצר, או נתקבל בידה, למעלה משבע שנים לפני הגשת הבקשה ואיתורו כרוך בקושי של ממש.
28. לעניין סעיף 8(1) לחוק נקבע בפסיקה כי סף חוסר הסבירות, המצדיק דחיית בקשה על פי סעיף זה, קבוע בקיומה של הכבדה ממשית על הרשות במילוי משימתה העיקרית עקב הקצאת המשאבים. הכבדה ממשית על פעולת הרשות עשויה לבוא לידי ביטוי בשיבוש סדר העדיפויות של הרשות המינהלית באופן המחייב אותה להסיט משאב קיים ממשימתו העיקרית למשימה אחרת. ראו דברים שנפסקו בהקשר זה בעע"מ 7744/10 המוסד לביטוח לאומי ואח' נ' מנגל (פורסם בנבו, 15.11.12), בפס' 7 לפסק דינו של כבי השופט הנדל [ההדגשה לא במקור – טנ"ט]:

"הרציונאל בסייג המצוי בסעיף 8(1) הוא כי חוק חופש המידע לא בא לעולם כדי לשתק את פעילותן של הרשויות הציבוריות. הוא אף לא נועד כדי שהרשות תקציב זמן וכוח אדם באופן שאינו מידתי. אמנם, החוק קובע כי על הרשות לספק מידע, אך פשיטא כי אין זה תפקידה היחיד ואף לא העיקרי. כדי להצדיק חיסוי מידע לפי סעיף 8(1) לחוק על הרשות להוכיח כי הטיפול בבקשה אכן מצריך הקצאת משאבים בלתי סבירה. סף חוסר הסבירות נקבע בקיומה של הכבדה ממשית על הרשות במילוי משימתה העיקרית עקב הקצאת המשאבים. כפי שקבעה חברתי המשנה לנשיא בעע"מ 2398/08 מדינת ישראל נ' אליצור סגל, פס' 29 לפסק הדין (19.06.11): "הכבדה ממשית שהיא בעלת זיקה להקצאת המשאבים עשויה לבוא לידי ביטוי בשיבוש סדר העדיפויות של הרשות המינהלית באופן המחייב אותה להסיט משאב קיים ממשימתו העיקרית למשימה אחרת"
[הדגשה במקור]... ניתן לקבוע כי מסירת המידע תביא להקצאה בלתי סבירה של משאבים בשני מצבים: האחד כאשר היקף הדרישה כה רחב עד כי הקצאת המשאבים

היא בגדר "הדבר מדבר בעדו". האחר, כאשר הרשות מציגה נתונים עובדתיים לבסס את עמדתה.

29. ואולם, גם במקרה בו מבקשת הרשות לדחות בקשה לקבלת מידע, בהסתמך על סעיף 8 או סעיף 9 לחוק, נדרשת היא לערוך איזון בהתאם לסעיף 10 לחוק. סעיף זה מבחיר כי על רשות הדנה בבקשה למסירת מידע לפי החוק לשקול, בין היתר, את עניינו של המבקש במידע ואת העניין הציבורי שבגילוי המידע. סעיף 11 לחוק מוסיף וקובע כי אף מידע שהרשות רשאית או חייבת שלא למסור, יש לגלותו אם ניתן לעשות כן תוך השמטת פרטים, התניית תנאים בדבר השימוש במידע וכיו"ב.

30. לצד האמור, סעיף 14(א)(8) לחוק מחריג מתחולת החוק מידע שנאסף או שנוצר לצורכי חקירה, וסעיף 14(א)(9) מחריג כל מידע שנאסף או נוצר או מוחזק על-ידי מערכי המודיעין והחקירות של המשטרה. יפים לענייננו דברים שנפסקו בע"מ 1786/12 ג'ולאני נ' מדינת ישראל - המשרד לביטחון פנים (פורסם בנבו, 20.11.13), בפס' 26 לפסק-דינה של כב' השופטת ברק-ארז:

"אכן, סעיף 14 לחוק חופש המידע קובע מפורשות כי החריגים שהוא קובע יחולו לא רק על מידע הנמצא בידי הגופים המוחרגים מן החוק, ובכלל זאת מערך המודיעין והחקירות של המשטרה, אלא גם על מידע ש"נוצר" על ידי גופים אלה. לפיכך, ברי כי חוק חופש המידע אינו חל ישירות על תיקי החקירה, בין אם הם הועברו לידי הפרקליטות ובין אם נותרו בידי המשטרה, ובקשות לקבל מידע מתוכם אמורות להיות מוכרעות בהתאם להגתית פרקליט המדינה (ולא במישרין על-פי חוק חופש המידע)."

בקשת העותרת ממשטרת ישראל

31. בכל הנוגע לס"ק (א) לבקשת העותרת מהמשטרה – עם קבלת העתירה, היא הועברה לגורמים הרלוונטיים במשטרה. לאחר בחינה נוספת, ולאחר שהעניין אושר על-ידי לשכת המפכ"ל, הוחלט למסור את הנתונים שנמסרו לעותרת בעבר, אך ביחס לנשים מהמגזר הערבי; ובכך ניתן מענה לס"ק (א) לבקשה.

- העתק מטבלת נתונים ביחס לנשים מהמגזר הערבי מצורף ומסומן מש/1

32. בכל הנוגע לס"ק (ב) לבקשת העותרת מהמשטרה – כפי שניתן לראות מסעיף 3 למענה המשטרה מיום 5.11.20, לא הייתה כל מניעה להעביר נתונים על אודות מספר המקרים בהם התקבלה תלונה מצד המנוחה או מי מטעמה בעניין אלימות שהופעלה כלפיה, וככל הנראה בשל טעות טכנית הנתון לא צוין במענה. למען הסדר הטוב, הוא מצורף במסגרת טבלת הנתונים המצורפת לעתירה זו; ובכך ניתן מענה לס"ק (ב) לבקשה.

33. מכאן נפנה לסעיפים ג'-ד' הנוגעים לקיומם של צווי איסור פרסום, ולסעיפים ה'-ו' הנוגעים למיהות האנשים אשר נחקרו ונעצרו בכל הנוגע למותה של המנוחה.

34. במסגרת הסעיפים הללו, מבקשת העותרת לדעת בכמה ממקרי הרצח של נשים ערביות בין השנים 2020-2015 הוצא צו איסור פרסום על הפרשה, בכמה פעמים הצו בוטל ובכמה מהמקרים הוא עודנו תלוי

ועומד. עוד מבקשת לדעת העותרת בכמה מהמקרים של רצח נשים ערביות נחקרו בני משפחתה של המנוחה או מכריה.

35. כפי שהובהר במענה המשטרה מיום 5.11.20, מתן המענה לבקשת מידע זו **כרוך בהקצאת משאבים בלתי סבירה**; ולפיכך, דינה להידחות מכוח סעיף 18(1) לחוק, כפי שפורט לעיל במסגרת הנורמטיבית.

36. כאמור במענה, לא מדובר בנתון סטטיסטי אשר מוזן באופן מחשובי. לצורך הפקת המידע, יש צורך במעבר ידני על כל תיק חקירה בנפרד, ולערוך בירור מעמיק על-מנת ליתן מענה לשאלות שהוצגו. מדור נפגעי עבירה במשטרת ישראל עורך מעקב ידני אחרי כלל מקרי הרצח משנת 2013 ואוסף פרטים מהותיים מהאירועים, אולם אין בטבלאות היחידה מעקב אחרי הנתונים הללו, ולפיכך יש לאתר את המידע באמצעות עיון פרטני בכל תיק חקירה.

37. כפי שפורט בטבלת הנתונים שצורפה לתגובה מקדמית זו, קיימים 73 מקרים העונים על דרישת העותרת. עבור כל מקרה, נדרש להזמין את תיק החקירה מהארכיון ולשלוח אותו לגורם הרלוונטי במשטרה. ככל שהתיק עדיין מצוי בשלבי חקירה, יש לפנות ליחידה החוקרת.

38. לאחר מכן, בכל הנוגע לצווי איסור הפרסום, יש לעיין בכלל המסמכים המצויים בתיק על-מנת לאתר את הבקשות שהוגשו למתן צו איסור פרסום, את צווי איסור הפרסום שהוצאו ואת ההחלטות על ביטולם. בכל הנוגע למיחות האנשים שנחקרו במסגרת ניהול החקירה, ובפרט קשרם למנותה, יש לקרוא כל הודעת נחקר אשר מצויה בתיק ולבחון מתוכנה את הקשר בין הנחקר לבין המנוחה.

39. ויובהר, הואיל ומדובר בתיקי רצח, מטבע הדברים מדובר בתיקי חקירה עבי כרס, עם הרבה מאוד קלסרים המכילים מאות עד אלפי עמודים. כמו כן, ייתכן כי יהיה קושי באיתור חלק מהתיקים, שכן מדובר בתיקים ישנים מיחידות שונות ברחבי הארץ, מה שיצריך השקעת עבודה נוספת. לצד זאת, לאור היקפם של התיקים וגודלם, סביר כי את רובם לא ניתן יהיה להעביר בדואר רגיל ויהיה צורך להעביר פיזית באמצעות רכב.

40. בענייננו, בכל הנוגע לצווי איסור פרסום, על-מנת לבחון את היקף העבודה הנדרשת, ראשית, נעשתה בדיקה מדגמית וירטואלית במערכת הממוחשבת של 9 תיקים מתוך 73 התיקים הרלוונטיים על-ידי הגורמים הרלוונטיים במשטרה. מהבדיקה התברר כי לא מדובר בבדיקה ממצה שניתן על בסיסה ליתן תשובה מדויקת, וכי בדיקה מדויקת ומהימנה מצריכה את הזמנת התיקים באופן פיזי ובדיקה ידנית של כל תיק.

41. לאור זאת, נעשתה בדיקה ידנית של שלושה תיקים רלוונטיים, וזאת על-מנת לבחון את משך הזמן הנדרש לצורך איתור קיומו של צו איסור פרסום. עבור שני תיקים שאותרו, ממוצע משך הזמן הנדרש לאיתור קיומו של צו איסור פרסום היה 204 דקות (כ- 3:40 שעות עבור כל תיק), וזאת משום משך הזמן הנדרש להשגת התיק וכן משך הזמן הנדרש לעבור על כל המסמכים בתיק החקירה. על אף מאמצים רבים את תיק החקירה השלישי לא ניתן היה לאתר, כאשר הושקעה למעלה משעה שלמה של עבודה רק **לשם איתורו**. הוזה אומר, על-מנת להיענות לבקשת העותרת באופן **מלא יהיה צורך להשקיע כ- 250 שעות עבודה**, שהם לא פחות מ- 31 ימי עבודה מלאים (חודש וחצי עבודה) של אדם שמוקצה רק למטרה

42. הלכה פסוקה היא שעל-מנת להכריע האם הקצאת המשאבים לצורך טיפול בבקשת חופש המידע היא בלתי סבירה, יש לבחון את אומדן הקצאת המשאבים הדרוש לטיפול בבקשה אל מול עצמת האינטרס הציבורי והאישי בגילוי המידע (ראו ע"מ 2398/08 מדינת ישראל – משרד המשפטים ואח' נ' סגל, פסי 45 (פורסם בנבו, 19.6.11) (להלן: "עניין סגל").

43. לאחר שהוצגה לעיל העבודה הנדרשת מהרשות על-מנת להיענות לבקשת העותרת, יש לבחון מהו אותו אינטרס עליו עומדת העותרת על-מנת לקבל את המידע. וכך נקבע בפסי 34 בעניין סגל:

"כאשר קיים אינטרס אישי ממשתי בבקשה לפי חוק חופש המידע יש בכך כדי לחזק את זכות העיון הציבורית, ובהתאם, להרחיב את מבחן סבירות הקצאת המשאבים".

44. מנגד, העותרת לא הצביעה על טעם ברור בגינו ישנו אינטרס ציבורי להעביר את המידע בעניין קיומם או היעדר קיומם של צווי איסור פרסום בשלבים שונים של החקירה. למידע כאמור אין כל תועלת במניעת מקרי רצח או אלימות במשפחה, או אף בבחינת פעולותיהן של רשויות האכיפה. ודוק: קשה להבין מדוע עצם השאלה אם הוטל צו איסור פרסום, אם לאו במסגרת חקירת רצח של אישה ערביה מקדמת את מטרותיה של העותרת.

45. ברי, אפוא, כי כריית המידע המבוקש על-ידי העותרת כרוכה בתהליך שלם של איתור תיקים ישנים ברחבי הארץ, העברתם למדור הרלוונטי במשטרה ולאחר מכן בחינת מאות קלטרים במטרה לאתר את המידע המבוקש. בכל הנוגע לצווי איסור הפרסום (סעיפים ג-ד' לבקשת העותרת) – יש לאתר את הבקשות שהוגשו לצווי איסור פרסום, ההחלטות שניתנו בנושא וכן החלטות על ביטול הצווים (ככל שניתנו). ככל שמדובר במיהות הנחקרים (סעיפים ה-ו' לבקשת העותרת) – קריאת מאות הודעות של נחקרים וניסיון לאתר את קשרם למנוחה מתוכן ההודעה שניתנה.

46. המשיבים רואים לכונן לשוב ולהזכיר כי במסגרת פניותיה השונות, העותרת קיבלה מענה עבור רובן המוחלט של השאלות אותן הפנתה למשטרה (ככל שבידי המשטרה היה את המידע המבוקש, כמובן). כך, המשטרה מסרה לעותרת מידע בדבר כמות הנשים שנרצחו בחמש שנים האחרונות, כמות המקרים בהם המנוחה התלוננה עובר למקרה הרצח, פילוח לפי מקרי רצח שבוצעו באמצעות חניקה או אלימות קשה ופילוח לפי מקרי רצח שבוצעו בנשק.

47. לאור זאת, המשיבים סבורים כי נקודת האיזון בענייננו מצביעה על כך שיש לדחות את הבקשה, הואיל והטיפול בה מצריך הקצאת משאבים בלתי סבירה מהרשות. כאמור במסגרת הנורמטיבית, בהתאם להלכה הפסוקה, סף הסבירות בסעיף 18(1) לחוק המצדיק דחיית בקשה מצוי בקיומה של הכבדה ממשית על הרשות במילוי משימתה העיקרית עקב הקצאת המשאבים לצורך בירור הבקשה. הכבדה זו עשויה לבוא לידי ביטוי בשיבוש סדר העדיפויות של הרשות המנהלית באופן המחייב אותה להסיט משאב קיים ממשימתו העיקרית למשימה אחרת (ראו עניין סגל, פסי 28-29).

48. בענייננו, וכפי שפורט בהרחבה לעיל, מדובר במאות שעות עבודה על-מנת לאתר את פרטי המידע המבוקשים על-ידי העותרת, ולפיכך מדובר בהכבדה ממשית (ראו והשוו ע"מ 7485/19 קשקוש נ' מדינת ישראל – משרד המשפטים (פורסם בנבו, 6.7.20) (להלן: "עניין קשקוש"). ויודגש, אין בשורות המשיבים משרה פנויה לצורך מתן מענה לדרישת העותרת. משכך, שוטר קיים יצטרך לבצע עבודה זו

במקביל לביצוע עבודתו השוטפת; מה שיהווה הסטת משאב קיים מהמשימה העיקרית לטובתה הוא הוצב – שהיא, באופן אירוני, טיפול במקרי אלימות במשפחה.

49. כאן המקום לציין, כי בקשת העותרת לקבל מידע הנוגע למיהות הנחקרים במסגרת חקירת הירצחן של המנוחות (סעיפים ד-ה' לבקשת העותרת), חוסה תחת סעיפים 14(א)(8)-(9) לחוק. שאלת חקירתם או מעצרים של בני משפחה, מכרים או ידידים של קורבן עבירה היא בבירור "מידע שנאסף או נוצר לצורכי חקירה", המוחזק בידי מערך המודיעין והחקירות של המשטרה ועל כן מוחרג מתחולת החוק.

50. סיכומו של חלק זה: כפי שפורט בהרחבה לעיל, מסירת מידע בדבר קיומם של צווי פרסום במסגרת הליכי החקירה ובדבר מיהות הנחקרים באותם הליכים יצריך את הזמנת 73 תיקי החקירה ומעבר פרטני ביחס לכל תיק, על מאות מסמכיו. לצד זאת, העותרת לא הבהירה מה האינטרס הציבורי התיוני אשר מצדיק הסטת משאבים של המשטרה – שהיא גורם אכיפתי לטיפול באותם מקרי אלימות ורצח – לצורך הפקת המידע המבוקש; קל וחומר כאשר ניתן כבר מידע רב בנושא על-ידי המשטרה.

בקשת העותרת ממועד המשפטים

51. העותרת מבקשת מבית המשפט הנכבד להורות למשרד המשפטים להעביר לה מענה לשאלות ביחס ל- 58 שמות של נשים ערביות, שלשיטת העותרת, נרצחו בין השנים 2015-2020. יובהר, כי בטבלה שהועברה לא צוין שום פרט שיכול לשפוך אור על ההליך הפלילי; שהוא כידוע מתנהל כנגד הנאשם. הטבלה שהועברה על-ידי העותרת הכילה פרטים בנוגע למי שנטען שהיא קורבן עבירה, כגון שמה של המנוחה, גיל, אזור מגורים ומועד הפרסום (שככל שניתן להבין מתייחס למועד הפרסום בתקשורת).

52. כפי שהובהר במענה מיום 4.11.20, מדובר בהקצאת משאבים בלתי סבירה לפי סעיף 8(1) לחוק וכן עיבוד מידע לצרכיה של המבקשת בהתאם לסעיף 7(ה) לחוק.

53. במערכת הממוחשבת של פרקליטות המדינה מצויים נתונים רבים. אולם היכולת לברור מבין הנתונים הללו נתונים מסוימים תלויה, בין השאר, ביכולת הטכנית לעשות כן. עם קבלת הבקשה, נעשו מאמצים ניכרים לאתר את המידע שהתבקש בדרכים שונות – ממוחשבות ואחרות. אולם, לאחר ניסיונות מרובים, לא עלה בידי המשיבים לאתר את כלל התיקים ביחס לשמות שצוינו בטבלה. זאת, בשל מגבלות הנוגעות ליכולת לאתר מידע במערכת הממוחשבת של הפרקליטות על אודות כתב אישום מסוים לפי פרטים הנוגעים לנפגע העבירה.

54. הקושי לאתר את נפגעות העבירות התעצם במקרה דנן, בין השאר, היות שלא נמסרו פרטים מזהים חד-משמעיים לגביהן. כל שצוין ביחס לנפגעות העבירה הוא שמן (ופרטים כלליים נוספים שלא מועילים לעניין זה). נתון זה לא סיפק תוצאות מדויקות דיין, בין היתר, משום שייתכנו טעויות בהזנת השם ומשום ששם מסוים הניב יותר מתוצאה אחת.

55. וכאן המקום לציין, כי גם אם ניתן היה לאתר נפגע עבירה מסוים במערכת הממוחשבת – היא לא מאפשרת לקשור באופן אוטומטי בינו לבין ההליך הפלילי שהתנהל בעניינו של החשוד או הנאשם בעבירה. כלומר, בשל מגבלות המערכת הממוחשבת, אפילו אם בתיק פרקליטות מצוינים פרטיו של נפגע עבירה מסוים, לא ניתן לדעת האם כתב האישום שהוגש באותו מקרה התייחס אליו, אם לאו אלא באמצעות בדיקה פרטנית בכל תיק ותיק; וזאת משום שמדובר בשני מאגרי מידע שונים ונפרדים.

56. לצד כלל האמור, יש לבחון ביחס לכל תיק אם מדובר בהליך החוסה תחת איסור פרסום, שלא ניתן למסור פרטים לגביו.

57. כפועל יוצא מן האמור, המסקנה היא כי הדרך היחידה בה ניתן לאתר את כתבי האישום שהוגשו, אם הוגשו, ביחס לרשימת הנשים שפורטו במסגרת נספח 1/ע לעתירה היא בדיקה פרטנית-ידינית בכל התיקים אשר עוסקים בעבירות המתה. דהיינו, לעבור תיק-תיק, לבחון אם הוא כולל את אחד מהשמות שפורטו ברשימה האמורה, האם כתב האישום שהוגש באותו מקרה התייחס לנקורבן העבירה שהופיעה ברשימה (אם אכן ניתן לזהותה), האם התיק חוסה תחת איסור פרסום וככל שלא – כמובן לאתר את המענה לשאלות שפורטו בבקשה.

58. הערכת המשיבים, אשר מתבססת על ניסיון העבר בבקשות דומות, מעלה כי הזמן הדרוש לביצוע בדיקה זו הוא בממוצע כחצי שעת עבודה עבור כל תיק שנבדק. כפי שנמסר במענה משרד המשפטים מיום 4.11.20, מדובר ב- 504 תיקי רצח, אולם לאמיתו של דבר מדובר ב"פול" גדול יותר של תיקים; זאת משום שלא בהכרח מדובר בהעמדה לדין בגין עבירת רצח, ויכול להיות כי הנאשם הועמד לדין בגין עבירת המתה אחרת.

59. מבדיקה עדכנית שנערכה עובר להגשת תגובה זו, עלה כי בשנים 2015-2020 נפתחו בפרקליטות 870 תיקים שכללו לפחות אחד מבין סעיפי עבירות המתה – 143 תיקים בשנת 2015, 137 תיקים בשנת 2016, 155 תיקים בשנת 2017, 114 תיקים בשנת 2018, 160 תיקים בשנת 2019 ו- 160 תיקים בשנת 2020. ב- 225 תיקים מבין תיקים אלה, הוגש כתב אישום וההליך השיפוטי עודנו מתנהל, וב- 310 מהתיקים הוגש כתב אישום וההליך השיפוטי כבר הסתיים. תיקים נוספים עדיין מצויים בשלבי טיפול מוקדמים יותר, נגזו או טופלו באופן אחר.

60. יובהר, כי בתיק פרקליטות אחד עשויים להיכלל יותר מחשוד או נאשם אחד והוא עשוי להוביל להגשת יותר מכתב אישום אחד. כמו כן, כתב אישום יכול לכלול יותר מנאשם אחד. לבסוף יובהר כי היות שהתיקים המדוברים כוללים לפחות אחד מבין סעיפי עבירות המתה, עשויה להיות כפילות מסוימת בין התיקים (כלומר, ייתכנו תיקים הנוגעים ליותר מסעיף עבירה אחד).

61. בדיקה זו העלתה גם כי מספרם של תיקי הפרקליטות שנפתחו בשנים 2015-2020 ואשר כוללים סעיף עבירת רצח (סעיף 300 לחוק העונשין, התשל"ז-1977) מסתכם ב- 587 תיקים – 78 תיקים בשנת 2020, 102 תיקים בשנת 2019, 82 תיקים בשנת 2018, 111 תיקים בשנת 2017, 99 תיקים בשנת 2016 ו- 115 תיקים בשנת 2015. במועד הבדיקה, מבין תיקים אלה, הוגשו כתבי אישום וההליך הפלילי עדיין התנהל ב- 138 תיקים. ההליך השיפוטי הסתיים באותה עת ב- 227 תיקים שבהם הוגש כתב אישום ותיקים נוספים היו בשלבים מוקדמים יותר של טיפול, נגזו או טופלו באופן אחר.

62. כפי שניתן לראות, מדובר בכמות עצומה של תיקים, כאשר עבור כל תיק מוערכת חצי שעת עבודה בממוצע על-מנת להפיק את הנתונים אותם מבקשת העותרת. דהיינו, מדובר בלמעלה מ- 430 שעות עבודה אותן יש להשקיע על-מנת להיעתר לבקשת העותרת. לפיכך, הבקשה מצריכה הקצאת משאבים בלתי סבירה ומכאן שיש לדחותה בהתאם לסעיף (1)8 לחוק.

63. כפי שצוין לעיל במסגרת הנורמטיבית ובחלק העוסק בפניות העותרת למשטרה, חוק חופש המידע לא נועד כדי שהרשות תקציב זמן וכוח אדם באופן שאינו מידתי. היקף עבודה של מאות שעות בוודאי עולה

כדי הכבדה ממשית, אשר מצדיקה את דחיית הבקשה לפי סעיף 18(1) לחוק. במצב עניינים כאמור, סדר העדיפויות של הרשות – ובענייננו הפרקליטות הפלילית שתפקידה להעמיד לדין בעבירות פליליות – ישובש באופן המחייב אותה להסיט משאבים קיימים לטובת משימת איתור והפקת המידע.

64. לצד זאת, אין בידי המשיבים רשימה המכילה את כלל הפרטים הנדרשים על-ידי העותרת. כאמור לעיל במסגרת הנורמטיבית, בהתאם לסעיף 7(ה) לחוק חופש המידע, מידע יועמד לרשות המבקש כפי שהוא מצוי בידי הרשות הציבורית ואין הרשות חייבת לעבד את המידע לצרכיו של המבקש.

65. אמנם, חלק מתפקידיה של הפרקליטות הוא הנגשת מידע לנפגעי העבירה, אולם העותרת היא לא נפגעת עבירה, כי אם עמותה ציבורית המבקשת לקבל מידע רחב היקף, אשר איתורו מצריך עיון במספר רב של תיקים והשקעת משאבים גדולה. זאת, להבדיל ממקרה קונקרטי של נפגע עבירה שמבקש לדעת על אודות ההליך הנוגע לו, בידי כלל הפרטים הרלוונטיים למקרה שלו ושיש לו אינטרס אישי ממשי במידע.

66. לא למותר להדגיש כי פרקליטות המדינה עושה כל שלאל ידה כדי להעמיד לעיון הציבור נתונים רבים ככל האפשר בכפוף למשאבים העומדים לרשותה וליכולות טכנולוגיות שונות. כך, הפרקליטות מפרסמת דו"ח שנתי באופן יזום מדי שנה, שם ניתן למצוא מידע רב על אודות פעילותה. כמו כן, הפרקליטות משיבה דרך קבע לבקשות חופש מידע המוגשות למשרד המשפטים ולבקשות מידע מצד גורמים רבים נוספים, וברובם מוסרת למבקשים מידע, ככל שניתן ובהתאם להוראות החוק. המקרה דנן הוא מקרה קלאסי של מידע שהרשות הציבורית לא זקוקה לו במסגרת עבודתה, ואיתורו ועיבודו נעשה אך לצורך בקשת המידע.

67. בכל הנוגע לטענת העותרת ולפיה חוסר יכולת טכנולוגית אינה יכולה להוות הצדקה לטענה בגין הקצאת משאבים בלתי סבירה, נבקש להפנות לפסיקתו העדכנית של בית המשפט העליון בעניין קשקוש (ראו לעיל). כפי שבית המשפט העליון (כב' השופט עמית) פסק באותו מקרה:

”נקל עליי לדחות את הערעור מהטעמים שיפורטו להלן:

...

ב. כפי שהוצהר על ידי המשיבה, במסגרת הליך המחשוב של התיקים הפליליים, אין כיום רובריקה (במינוח המקצועי “חיווי”) בנוגע לנתון אם כתב האישום כלל הודעה על פי סעיף 15א(א)(1) לחסד"פ. מכאן, שהיעתרות לבקשתו של המערער, מצריכה בדיקה ידנית ופרטנית של כלל התיקים על הקצאת המשאבים הכרוכה בכך, וחל סעיף 18(1) לחוק חופש המידע.

ג. בדומה, וכפי שהוצהר על ידי המשיבה, במסגרת הליך המחשוב של התיקים הפליליים, אין כיום חיווי בנוגע לנתון אם הוצע לחשוד הסדר מותנה אך התשוד דחה את ההצעה. מכאן, שהיעתרות לבקשתו של המערער, מצריכה בדיקה ידנית ופרטנית של התרשומות הפנימיות בכלל התיקים על הקצאת המשאבים הכרוכה בכך, וחל סעיף 18(1) לחוק חופש המידע. ...”

68. הנה כי כן, רק לאחרונה בית המשפט העליון – בתיק שגם הוא עסק בכריית נתונים מהמערכת הממוחשבת של תיקי הפרקליטות – הכיר במגבלות הטכנולוגיות של מערכת זו, וקבע כי מקום בו פילוח

הנתונים לא אפשרי במסגרת הליך המחשוב אלא מצריך עיון פרטני בכל תיק, יש בכך משום הקצאת משאבים בלתי סבירה.

69. עמדה זו, הגיונה בצדה. ברי כי לכל פונה ישנו אינטרס אחר במידע, ולא ניתן לצפות כיצד כל אדם יהיה מעוניין שיפלו את מסד הנתונים הגדול המצוי במערכת הממוחשבת של הפרקליטות, כאשר אפשרויות הפילוח הפוטנציאליות רבות מספור. מטבע הדברים, פילוח הנתונים נעשה באופן המשרת את עבודת הפרקליטות, וככל שהדבר מתאפשר – המידע מועבר לפונים מכוח חוק חופש המידע. אין כל הגיון בהטלת חובה לפילוח נתונים אינסופי, בוודאי כאשר פיתוח מערכות המחשוב מצריך משאבים וזמן. יתר על כן, ריבוי חיויים מצריך כוח אדם ייעודי, שתפקידו להזין את הנתונים הנדרשים למערכת הממוחשבת לאחר איתורם. אף משאבים אלו מוגבלים, ומופנים למשימות הקיימות.

70. אין בכך כדי לגרוע מהחשיבות שרואה פרקליטות המדינה בשיתוף הציבור ובשקיפות מרבית בעבודתה. לכן, בשנים האחרונות הפרקליטות עשתה ועושה כברת דרך משמעותית בתחום הנגשת המידע, אשר בזכותה ניתן להעמיד לעיון הציבור מידע רב (כפי שמפורסם מדי שנה למשל במסגרת הדו"ח המפורט של הפרקליטות). גם במקרה דנן, נעשו ניסיונות רבים ומשמעותיים לאתר את המידע באמצעות הצלבות וחיפושים במערכת; אולם עקב מגבלות טכנולוגיות שפורטו לעיל, הדבר לא התאפשר.

71. כאן המקום להזכיר, כי העותרת מבקשת נתונים ביחס לרשימה של נפגעות עבירה ספציפיות. מכאן שכל צמצום של בחינת התיקים, נניח לפי שנים או לפי עבירת הרצח בלבד, עשוי במידה רבה להביא לתחולת חסר ביחס לרשימה המבוקשת; דהיינו, כי לא כל המקרים ברשימה יעלו במסגרת הבחינה.

72. למעלה מן הצורך, ולמען הזהירות בלבד, יצוין כי גם לו ניתן היה למסור את המידע בהקצאה סבירה של משאבים, עולה שאלה כבדה ומשמעותית ביחס לאפשרות להעביר לידי העותרת את המידע המבוקש, גם מן הבחינה של שמירה על פרטיות משפחות נפגעות העבירה וזכרן של הקורבנות, בהתאם לסעיפים 9(א)(3) ו-9(ב)(10) לחוק.

73. העותרת היא גוף ציבורי, אשר לא נטען לגביו כי קיבלה הרשאה כלשהי מצד משפחות הקורבנות לקבל את המידע המבוקש. מבלי לקבוע מסמרות, נראה כי ישנו ספק לא מבוטל בדבר היכולת לספק מידע ביחס להליך הנוגע לנפגע עבירה עבור עותר ציבורי, ללא אישור מצד משפחתו של נפגע העבירה.

74. אולם האמור לעיל הובהר למעלה מן הצורך, ומבלי למצות את טענות המשיבים בנושא, הואיל ומלכתחילה העותרת עומדת בפני משוכה הנוגעת לכמות הבלתי סבירה של משאבים הנדרשים בכרייתו של המידע. המשיבים שומרים על כל טענותיהם בעניין זה.

75. סיכומם של דברים: בקשת העותרת הן ממשטרת ישראל, הן ממשרד המשפטים – מעבר למידע הבלתי מבוטל שכבר נמסר – מהווה הכבדה ממשית על פעילות הרשות; ותביא להסבת משאבים קיימים מעבודתם השוטפת לצורך איתור והפקת המידע. לצד זאת, וכפי שפורט לעיל, חלק מבקשות העותרת נוגעות לחומרי חקירה ומהוות מידע המצריך עיבוד מטעם הרשות.

76. אשר על כן ולאור כל האמור, בית המשפט הנכבד מתבקש לדחות את העתירה, תוך פסיקות הוצאות.

ח' באייר תשפ"א

20 באפריל 2021

טל נסים-טל, עו"ד

פרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)

מש/1

העתק מטבלת הנתונים ביחס
לנשים מהמגזר הערבי

שנה	סוגי פניות		התגובות			התקפות			התגובות			התגובות			שנה
	שנים	עניין	תלונות	קדומות	אלמנות	ממתי	ממתי	ממתי	תלונות	קדומות	אלמנות	פניות	קדומות	אלמנות	
מספר פניות	שנים	עניין	תלונות	קדומות	אלמנות	התגובות			התגובות			התגובות			שנה
						פניות	קדומות	אלמנות	פניות	קדומות	אלמנות	פניות	קדומות	אלמנות	
מספר פניות	שנים	עניין	תלונות	קדומות	אלמנות	פניות	קדומות	אלמנות	פניות	קדומות	אלמנות	פניות	קדומות	אלמנות	שנה
4	2	עניין	3	4	1	5	10	2	2	2	2	1	1	3	2015
4	4	עניין	3	4	2	1	7	3	2	3	3	2	1	6	2016
5	-	עניין	4	3	1	4	8	-	-	-	-	-	-	-	2017
5	1	עניין	5	1	4	8	13	-	-	-	-	1	-	1	2018
3	2	עניין	4	2	1	5	8	1	1	1	1	1	-	2	2019
1	3	עניין	7	1	1	8	10	2	2	2	3	-	-	5	2020